

Оскільки пандемія Covid-19 та сучасні події продовжують впливати на авіаційну індустрію, дослідження в цій області мають великий потенціал для збільшення нашого розуміння впливу пандемії та війни на авіаційну індустрію та для знаходження шляхів відновлення пасажирських та вантажних перевезень в майбутньому.

Література:

1. Грицюк Н.О., Сак Т.В. Вплив пандемії COVID-19 на світову економіку. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 33-38. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/780/757>
2. Колодко Гж. В. Після пандемії. Економіка і політика у постпандемічному світі. *Економіка України*. 2020. № 5. С. 3-24.
3. URL: <https://mtu.gov.ua/content/mizhnarodna-tehnichna-dopomoga-es-u-sferi-transportu.html>
4. Офіційний портал Державної авіаційної служби України. URL: www.avia.gov.ua
5. Побоченко Л.М. Вплив COVID-19 на авіаційні перевезення в світі. The Fifteenth International Scientific Conference "AVIA-2021".
6. Висоцька М.П. Аналіз і перспективи розвитку цивільної авіації України. *Стратегія розвитку України: наук. журн.* 2019. № 1. С. 94-99.
7. Airports Council International The Impact of COVID-19 on the Airport Business, Airports Council International, Montreal, Canada. URL: https://aci.aero/wpcontent/uploads/2020/12/Advisory_Bulletin_The_impact_of_COVID_ID_19_on_the_airport_business.pdf

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНИ ДО ЕКОНОМІКИ ЗАМКНЕНОГО ЦИКЛУ

Рижкова В.О.

*Науковий керівник: Шкрабак В.Я., викладач-методист
Бердичівський фаховий коледж промисловості, економіки та права*

Економічне зростання країн світу призводить до збільшення обсягів використання природних ресурсів і відходів споживання, що в свою чергу посилює навантаження на навколишнє природне середовище. На даний час людство споживає природних ресурсів більше, ніж може відтворити. Чисельність населення планети з кожним роком збільшується і зростає попит на товари.

Країни світу усвідомлюють, що швидке використання ресурсів становить серйозну небезпеку в майбутньому, тому зараз вони орієнтуються на розвиток циркулярної моделі економіки. Вона передбачає, що відходи одного ланцюга виробництва стають сировиною для іншого, і таким чином зменшується негативний вплив на довкілля.

Циркулярну економіку ще називають економікою замкненого циклу, – це нова модель економічного розвитку, що передбачає відновлення, повторне

використання, раціональне споживання ресурсів. Циркулярна економіка спрямована, на збереження енергії, економічно чисте виробництво та споживання. Циркулярна модель економіки є протилежною традиційній, лінійній моделі. Лінійна економіка має на увазі “взяти, зробити і позбутися”, економіка циркулярна - “взяти, зробити, переробити, відновити, використати ще раз, знизити рівень відходів, мінімізувати витрати, перейти до відновлюваних джерел енергії.

З 2014 року ЄС впроваджує різні стратегії і плани дій, які спрямовані на поступовий перехід від лінійної моделі економіки до економіки замкненого циклу [11].

В Україні прийнята у 2017 році Національна стратегія управління відходами до 2030 року [1] передбачає імплементацію в Україні найкращих європейських практик в сфері поводження з різними видами відходів (промисловими, твердими побутовими, відходами АПК, будівельними, небезпечними та іншими видами відходів).

Розроблено та прийнято наразі лише один Закон “Про управління відходами” [2]. Цей закон повинен зменшити шкідливий вплив сміття на довкілля і життя людей, а також наблизити поводження з відходами до стандартів Євросоюзу

В Україні ж поки здійснено дуже мало кроків на шляху до циркулярної економіки, хоча на різних рівнях (влада, бізнес і громадськість) існує розуміння необхідності реформ, але нема напрацювань у сфері управління відходами, переробки і повторного використання. Про відходи велися дискусії лише в контексті їх захоронення. Як наслідок, сьогодні в Україні накопичилися величезні обсяги відходів, при цьому відсутня розвинена інфраструктура поводження з ними, а самі сміттєзвалища фактично перетворилися на джерела великої екологічної небезпеки, адже займають 1/7 площу України.

У 2020 році міжнародна аудиторська компанія PWC оприлюднила дослідження яке показало: на одного українця щороку припадає 230-330 кг побутових відходів, а в цілому по країні це близько 10 млн. тонн сміття.

Автори дослідження зазначають, що впровадження обов'язкового роздільного збору побутових відходів дозволить відбирати з цієї кількості до 30% сировини, придатної для вторинної переробки. В Україні щорічно утворюється близько 1,5 млн. тонн макулатури, а для роботи картонно-паперової галузі потрібно щороку близько 1 млн тонн вторинної сировини. Підприємства із заготівлі макулатури збирають близько 700 тис тонн.

Якщо проаналізувати структуру сміття на українських полігонах, то до 50% сировини можна повторно переробити.

Однією з країн, яку часто ставлять у приклад, є Швеція. Вона не лише переробляє 90% відходів, що переробляються в країні, але навіть імпортує їх з інших країн. У Швеції на звалища відправляється всього 0,7% побутових відходів. Половину зібраного сміття шведи перетворюють на енергію, ще 35% переробляють і 15% використовують для виробництва пального і добрив. Причому збір і переробку оплачують самі споживачі

В Україні щороку викидають 400 млн. тонн сміття, з яких, за різними оцінками, переробляють лише 3-6%.

Чому показники у десятки разів відрізняються від європейських – це відсутність належної інфраструктури та низький рівень участі виробників товарів у процесі переробки.

Одним з перших у 2017 році в Києві запрацював соціальний проект "Україна без сміття". У 2013 році у Дніпрі був створений проект "Батарейки, здавайтеся!", який згодом розрісся по всій Україні. Наразі все більше підприємців впроваджують сортування сміття і спонукають до цього своїх клієнтів. Жителі великих міст почали сортувати сміття в різнокольорові сміттєві баки.

Мережа "Сільпо", що входить до Fozzy Group, відкрила першу станцію SilpoRecycling у 2018 році спільно з проектом "Україна без сміття". Наразі вторинну сировину можна принести у будь-який з 300 магазинів мережі, де її сортують на чотири фракції: скло, пластик, метал та папір.

В лютому 2023 року почав працювати перша черга сміттєпереробного заводу, збудованого на околиці Житомира за кошти приватного інвестора, вже працює. Глибина переробки на сьогодні складає приблизно 40-45%. Найближчим часом мають приїхати хорватські спеціалісти і запустити другу чергу, тоді глибина переробки буде згідно проекту 80-85%.

Тимчасом мільйони тонн власного побутового сміття щороку вивозяться на українські полігони, де воно в очікуванні завершення біологічного циклу пролежить сотні років. Утім, переробка сміття може бути прибутковим бізнесом, який не лише приносить гроші, а й зберігатиме природні ресурси.

Разом з тим, залишаються сумніви, чи справді відсортоване сміття потрапляє на переробку, а не опиняється на черговому полігоні.

Література:

1. «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року»: Розпорядження Кабінету міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р (поточна редакція від 17.09.2020). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-p#Text> (дата звернення: 15.08.2022).

2. «Про управління відходами»: Закон України від 20.06.2022. № 2320-ІХ. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text> (дата звернення: 15.08.2022).

3. Національна стратегія та регіональні плани поводження з відходами є запорукою розвитку областей та громад. Аналітичний матеріал. Децентралізація. 2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/8974?page=252> (дата звернення: 10.08.2022).

4. Регіональні плани управління відходами єдині методологічні підходи. Міністерство екології та природних ресурсів України. 2019. URL: https://mepr.gov.ua/files/images/news_2019/24042019/2/4_Coordination_Meeting_2019_April24_OS_ukr.pdf (дата звернення: 28.07.2022).

5. Варфоломєєв М. О., Чуриканова О. Ю. (2020). Циркулярна економіка як

невід’ємний шлях українського майбутнього в аспекті глобалізації. *Ефективна економіка*. №3.

6. Дейнеко Л.В., Циплінська О.О. Циркулярна економіка як напрям промислової модернізації: європейський досвід. *Економіка: реалії часу*. 2018. №5(39). С. 30-40.

7. Друге життя сміття: що роблять з пляшок, макулатури і шин. URL: <https://bit.ly/317wgHs>.

8. Екологічні проблеми поводження з відходами та шляхи їх розв’язання. URL: <https://bit.ly/3tPbaKd>.

9. З чистого аркуша: як працює і чим вигідна циркулярна економіка. URL: <https://bit.ly/3f4cipj>.

10. Закон України “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року” від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII. URL: <https://bit.ly/3cfFqII>.

11. Зварич І.Я. Імплементация Плану дій ЄС у сфері циркулярної економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 25, ч. 1. С. 93-98.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

Скидан О.О.

*Науковий керівник: Сідельнікова В.К., к.п.н., доцент
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С.Сковороди*

Сучасний розвиток національної економіки відбувається в умовах незавершеної системної соціально-економічної та політичної трансформації, що породжує проблеми, пов’язані з оптимальним включенням економіки країни до глобальної економіки. У світлі глобалізаційних викликів, реального економічного розвитку та необхідності відновлення країни в умовах війни зростає актуальність наукового дослідження проблеми обґрунтування національних економічних пріоритетів на основі узагальнення пройденого державою шляху. Попри значну кількість наукових праць варто враховувати й те, що глобалізаційні зміни відбуваються досить активно і тому особливо важливо передбачати їхній вплив та вчасно адаптувати до цього розвиток національної економіки.

Доцільно погодитися з тим, що сучасна модель розвитку національної економіки повинна враховувати глобалізаційні виклики, на основі яких можливо сформулювати економічні, фінансові та соціальні пріоритети її розвитку [3, с.167].

Економічними пріоритетами є: створення ефективного інвестиційного механізму; визначення галузевих «точок зростання», розвиток яких сприятиме поширенню імпульсу зростання на суміжні виробництва; збільшення